

relse bestemmes af en Kommission, der formodentlig tillige vil have at fungere som Expropriationskommission, bestaaende af 5 Medlemmer. Kongen udnævner Formanden og de 4 øvrige Medlemmer udnævnes henholdsvis af Folkethinget, Landstthinget, Besidderen og Fæsterne paa vedkommende Gods. Der er desuden Afgang til et eventuelt Overtagelse ved en Kommission af lignende Sammensætning, kun at Folkething, Landstthinget, Besidderen og Fæsterne vælge hver to Medlemmer. Denne Kommissions Sammensætning synes Mindretallet uheldig og lidet betryggende for dem, hvis Eiendomme der er Tale om at expropriere. Uden at tale om, at det i og for sig maa anses for lidet heldigt at overdrage Rigsdagens Afdelinger at vælge Medlemmer til at overtage et saadant Hverv, kan man ikke se bort fra, at Kommissionen vil have at udfinde den Pris, der skal betales for Overdragelsen af det omhandlede Fæstegods til Staten. Paa den ene Side staar altsaa Statens Interesse, paa den anden den vedkommende Eiers. Fæsterne have paa det Tidspunkt egentlig ingen Interesse at varetage. Om Forholdet til dem bliver der jo først Spørgsmaal ved den eventuelle Lov, der bebudes i Lovforslagets § 2. Hvis man vilde gaa ad Lovforslagets Vej og søge Kommissionen sammensat ved Valg af de interesserede Parter, maatte der gives disse en nogenlunde ligelig Afgang til Repræsentation. Men efter den Sammensætning, Lovforslaget giver Kommissionen, kan Godseierens Interesse kun anses for repræsenteret ved det ene af ham selv valgte Medlem. Rettest vilde det ganske vist være, hvis der overhovedet skulde blive Anvendelse for saadanne Kommissioner, da at søge en saadan Sammensætning for disse, at samtlige Medlemmer kunde anses for upartiske og ikke paa Forhaand bleve betegnede som Repræsentanter for de forskjellige modstridende Interesser.

Lovforslagets § 2 indskrænker sig til at behøve, at det ved Lov skal bestemmes, hvor-

ledes Fæstegodsset, naar det er overtaget af Staten, kan overgaa til Fæsternes eller deres Arvingers Eie, og det tilføies, at dette saavidt muligt skal ske uden Tab for Statskassen. Det fremtidige Forhold mellem Staten og Fæsterne holdes altsaa aldeles ubestemt, kun at der dog gives disse en lille Udflugt til, at Staten mulig vil tabe paa Fæstegodsset. Det vilde efter Mindretallets Skjøn have været naturligt, om de, der ønske Lovforslaget fremmet, tillige havde stillet bestemte Forslag om, hvorledes Forholdet til Fæsterne fremtidig skal ordnes, for at ikke forskjellige tvivlsomme Spørgsmaal skulle rejse sig, efter at Staten har overtaget Fæstegodsset. Et Spørgsmaal af indgribende Betydning er saaledes det, hvorledes der skal forholdes, naar Fæsterne ikke maatte ønske at købe af Staten. Dette Spørgsmaal vilde, hvis Lovforslaget blev gennemført, ganske sikkert rejse sig, idet Fæsterne paa en stor Del af det Gods, der agtes overtaget, ville befindes at sidde for saa billige Vilkaar, at det vil være i deres Interesse at faae Kjøbet udsat saalænge som muligt. Selvfølgelig vilde derved, forudsat at Erstatningen til Eierne blev ansat til et større Beløb, end der kan forventes af de nuværende aarlige Afgifter, opstaa et Rentetab for Staten af ikke ringe Betydning. Et andet Spørgsmaal af væsentlig Interesse er, hvorledes Staten skulde være istand til efter Overtagelsen at administrere Fæstegodsset. Der vilde efter Lovforslaget blive Tale om at overtage 3450 Fæstegaarde med 18,069 Td. Gt. og disse findes spredte over hele Landet. Det vil være indlysende, at Domænebestyrelsen ikke vilde kunne overtage disse, uden at store Arbeidskræfter stillede til dens Raadighed, og uden at den fik Medhjælp af stedlige Bestyrelser, saa at der ogsaa i den Retning maatte blive Tale om betydelige Udgifter for Staten. Mindretallet har troet at burde henlede Opmærksomheden ogsaa herpaa, men det er iøvrigt ubekjendt med, hvorledes Flertallet har tænkt sig disse Forhold ordnede.